

Ha. 456 Τούτων οὕτως ἐχόντων τὴν βασιλικὴν ὡσπερ ἐρχόμενοι τρίβον ἐπακολουθοῦντες τῇ τε θεηγόρῳ διδασκαλίᾳ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν καὶ τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας – τοῦ γὰρ ἐν αὐτῇ οἰκήσαντος ἁγίου πνεύματος εἶναι ταύτην γινώσκωμεν – ὀρίζομεν σὺν ἀκριβείᾳ πάσῃ καὶ ἐμμελείᾳ παραπλησίως τῷ τύπῳ τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιῦ σταυροῦ ἀνατίθεσθαι τὰς σεπτὰς καὶ ἁγίας εἰκόνας τὰς ἐκ 5 χρωμάτων καὶ ψηφίδος καὶ ἐτέρας ὕλης ἐπιτηδείως ἐχούσης ἐν ταῖς ἁγίαις τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαις, ἐν ἱεροῖς σκεύεσι καὶ ἐσθήσεσι, τοίχοις τε καὶ σανίσιν, οἴκοις τε καὶ ὁδοῖς, τὴν τε τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰκόνα, τῆς ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν τῆς ἁγίας θεοτόκου τιμίων τε ἀγγέλων καὶ πάντων ἁγίων καὶ ὁσίων ἀνδρῶν – ὅσῳ γὰρ συνεχῶς διὰ εἰκονικῆς ἀνατυπώσεως ὀρῶνται, 10 τοσοῦτον καὶ οἱ ταύτας θεώμενοι διανίστανται πρὸς τὴν τῶν πρωτοτύπων μνήμην τε καὶ ἐπιπόθησιν –, καὶ ταύταις ἀσπασμόν καὶ τιμητικὴν προσκύνησιν ἀπονέμειν Rom. 662 – οὐ μὴν τὴν κατὰ πίστιν ἡμῶν ἀληθινὴν λατρείαν, ἣ πρέπει μόνῃ τῇ θεῖᾳ φύσει, ἀλλ' ὄν τρόπον τῷ τύπῳ τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιῦ σταυροῦ καὶ τοῖς ἁγίοις εὐαγγελίοις καὶ τοῖς λοιποῖς ἱεροῖς ἀναθήμασι – καὶ θυμιαμάτων καὶ φώτων προσαγωγὴν πρὸς τὴν τούτων τιμὴν ποιῆσθαι, καθὼς καὶ τοῖς ἀρχαίοις εὐσεβῶς εἴθιστα. ἣ γὰρ τῆς εἰκόνης τιμὴ ἐπὶ τὸ πρωτότυπον διαβαίνει, καὶ ὁ προσκυνῶν τὴν εἰκόνα προσκυνεῖ ἐν αὐτῇ τοῦ ἐγγραφομένου τὴν ὑπόστασιν. 15

1–2 τὴν – ἡμῶν cf. Cyr. Alex. epist. tert. ad Nest. (epist. 17) (CPG 5317 [8644]), ACO I 1,1 p. 35,12–14 16–17 ἣ – διαβαίνει ~ Bas. spir. (CPG 2839) c. 18,45,19–20 Pruche; cf. Act. IV p. 398,9–10, ubi plura adferuntur 17–18 ὁ – ὑπόστασιν cf. Ath. c. Ar. (CPG 2093) or. 3 c. 5,21–22 Metzler/Savvidis; cf. Act. IV p. 396,16–17, ubi plura adferuntur

4–10 ὀρίζομεν – ἀνδρῶν cf. Niceph. refut. c. 26,37–41 et 34,56–59 10–12 ὅσῳ – ἐπιπόθησιν ~ Euth. Zigab. panopl. tit. XXII, PG 130, 1168 C 6–8; Matth. Blast. synt. E c. 6, Rhalles/Potles VI p. 247,20–22 (= PG 144, 1269 A 9–11) 17–18 καὶ – ὑπόστασιν = Theod. Stud. epist. 528,95–96

(H)V T M T^{VI} Can (= Ba Vl Vo La Co Mn Cu) 10–828,17 ὅσῳ – ἀφορίζεσθαι praetermisit H 16–17 ~ Bas.

1–18 de uerborum constructione cf. Urphus p. 202–207 et COGD I p. 345 1 τὴν βασιλικὴν ὡσπερ ἐρχόμενοι (ἐρχόμενοι M Vl) τρίβον H T M T^{VI} Ba Vl Vo: τῆς βασιλικῆς ὡσπερ ἐρχόμενοι τρίβου V La Co Mn Cu (defendit Urphus p. 306 et COGD I p. 345, sed cf. Cyr. Alex. l.l. et Lamberg, Kanonistische Überlieferung p. 84) 2 τε om. T^{VI} Ba^{ac} (add. Ba^{t-2} subter lin.) Vl Vo La edd. (euanidum in T, om. Vc Ml) | ἁγίων om. Vl Vo 4 ἐπιμελεία V 5 σεπτῶς] τιμίας M 6 ψηφίδος V^{cc} edd. 7 ἐσθήσει ed. Rom.* 8 τῆς τε ... εἰκόνας T τῆς τε ... εἰκόνας καὶ ed. Rom.* | καὶ θεοῦ om. V | ἡμῶν post θεοῦ T^{VI} 9 τιμίων τε] τῶν τιμίων V Co | πάντων + τῶν V Co Mn 10 ὅσον La | συνεχῶς post ὀρῶνται M | διὰ] δι' T edd. 11 τοσοῦτα V Co Mn Cu | ταύτας] ταύτης T^{VI} | τεθεαμένοι M 12 καὶ] τοῦ M | ταύταις] ταύτας La | ἀπονέμουσιν V Co 15 τοῖς om. M | ἱεροῖς om. V Co Mn^{ac} (add. Mnⁱ in marg.) 17 τιμὴ τῆς εἰκόνας Vl Vo | ἄτυπον sic V 18 ὑπόστασιν + δῆλον δὲ τοῦτο καὶ τοῖς πρὸ ἡμῶν πεφανερωμένοι καὶ ἐγνωσμένοι καὶ κεκηρυγμένοι (καὶ κεκηρυγμένοι om. V Mn^{ac} [add. Mnⁱ in marg.]), ὡς ἐξ εἰκόνων καὶ ἐν εἰκόσι τιμᾶται καὶ προσκυνεῖται ἡ ἀλήθεια, ὡς ἐν τῇ ἔκτῃ ἁγίᾳ καὶ οἰκουμηνικῇ συνόδῳ ἐμφέρεται ἐπὶ λέξεως οὕτως ἐχούσης (ἐχούση La Co Mn Cu): "Ἐν πισί τῶν σεπτῶν εἰκόνων γραφαῖς ἁμνός δακτύλῳ τοῦ Προδρόμου δεικνύμενος (hinc usque ad p. 828,7 τῶν folio 338 mutilato deest Cu, adhibetur apographon Os) ἐγχαράττεται, ὃς εἰς τύπον παρελήφθη τῆς χάριτος τὸν ἀληθινὸν ἡμῖν διὰ νόμου προῦποφαίνων ἁμνὸν Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν. τοὺς οὖν παλαιούς τύπους καὶ τὰς σκιάς ὡς τῆς ἀληθείας σύμβολά τε καὶ προχαράγματα τῇ ἐκκλησίᾳ παραδεδομένους (παραδεδομένα V) κατασπαζόμενοι, τὴν χάριν προτιμῶμεν καὶ τὴν ἀλήθειαν, ὡς πλήρωμα νόμου ταύτην ὑποδεξάμενοι. ὡς ἂν οὖν τὸ τέλειον κἂν (κἂν La Os) ταῖς χρωματουργίαις ἐν ταῖς ἀπάντων ὄψεσιν ὑπογράφηται, τὸν τοῦ αἵροντος τὴν ἁμαρτίαν ἁμνοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν κατὰ τὸ (τὸν La Co Os) ἀνθρώπινον χαρακτῆρα καὶ ἐν ταῖς εἰκόσιν ἀπὸ τοῦ νῦν (ἀπὸ τοῦ νῦν om. V) ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ ἁμνοῦ ἀναστηλοῦσθαι ὀρίζομεν, δι' αὐτοῦ τὸ τῆς ταπεινώσεως ὕψος τοῦ θεοῦ λόγου κατανοοῦντες καὶ πρὸς μνήμην τῆς ἐν σαρκὶ πολιτείας τοῦ τε πάθους αὐτοῦ καὶ τοῦ σωτηρίου θανάτου χειραγωγούμενοι καὶ τῆς ἐντεῦθεν γενομένης (γιν- V Mn) τῶ κόσμῳ ἀπολυτρώσεως V (intra cruce posita) La Co Mn Cu (= Conc. Trull. [CPG 9444] can. 82, ACO ser. II, II 4 p. 54,2–13; cf. Act. IV p. 344,6–346,2, ubi plura adferuntur)

His ita se habentibus regiae quasi continuati semitae sequentesque diuinitus inspiratum sanctorum patrum nostrorum magisterium et catholicae traditionem ecclesiae – nam spiritus sancti hanc esse nouimus, qui nimirum in ipsa inhabitat – diffinimus in omni certitudine ac diligentia sicut figuram pretiosae ac uiuificae crucis ita uenerabiles et sanctas imagines proponendas, tam quae de coloribus et tessellis quam quae alia ex materia congruenter in sanctis dei ecclesiis et sacris uasis et uestibus, parietibus et tabulis, domibus et uis habentur, tam uidelicet imaginem domini dei et saluatoris nostri Iesu Christi quam intemeratae dominae nostrae sanctae dei genetricis honorabiliumque angelorum et omnium sanctorum simul et aliorum uirorum. quanto enim frequentius per imaginalem formationem uidentur, tanto qui has contemplantur alacrius eriguntur ad primitiuorum earum memoriam et desiderium et ad osculum et ad honorariam his adorationem tribuendam, non tamen ad ueram latrian, quae secundum fidem est quaeque solam diuinam naturam decet, inpartendam; ita ut istis, sicuti figurae pretiosae ac uiuificae crucis et sanctis euangeliis et reliquis sacris monumentis, incensorem et luminum oblatio ad harum honorem efficiendum exhibeatur, quemadmodum et antiquis piaer consuetudinis erat. imaginis enim honor ad primitium transit, et qui adorat imaginem, adorat in ea depicti subsistentiam.

Ha. 455

Rom. 662

Ma. 379

3–5 diffinimus – proponendas cf. *LC II 28 p. 296,8–10* (= *II Capit. p. 238,1–3*) = **Hadr. (ser. 2) p. 52,32–34* (In actione septima. Capitulo XX): Quanta ratione mysterium (ministerii *Hadr., corr. Hampe*) Dominice crucis ab imaginibus distet, quas quidem illi eidem equiperare contendunt. 4–15 uenerabiles – monumentis ~ *Hadr. p. 17,29–18,5* (*spectat ad LC III 17*): et ideo talem adorationem se confessi sunt pro sacris imaginibus credere, quale in definitione synodi constituta est infra cetera: „Reordinari uenerandas et sanctas imagines, quae ex coloribus et metallo et cetera materia oportune habente in sanctarum Dei ecclesiarum, in sacris uasis et in uestibus, parietibus et tabulis (talibus *Hadr., corr. Hampe*) domibusque et uis, quaeque domini dei et saluatoris nostri Iesu Christi imagine (*fort. imagines scribendum*), intemerate (intemeritate *Hadr., corr. Hampe*) domine nostrae sanctae Dei genetricis, pretiosorum angelorum et omnium sanctorum et iustorum uirorum – quantum enim frequenter per imaginariam reformationem uidentur, tantum et qui eas aspiciunt insurgunt ad prime forme memoriam et dilectionem – et has osculum et honorabilem salutationem reddere, nequaquam secundum fidem nostram ueram culturam, quae decet sole diuine nature, sed quemadmodum in signum pretiose et uivifice crucis et sanctis euangeliis et ceteris sacris ornatis“ et reliqua. cf. *Hadr. p. 18,16–18* (*spectat ad LC III 18*): „nequaquam secundum fidem nostram ueram culturam, quae decet sole diuine nature, sed quemadmodum in signum pretiose et uivifice crucis, et sanctis euangeliis, et ceteris sacris ornatis.“ cf. *Hadr. p. 40,6–8* (*spectat ad LC III 25*): Iam superius exarauimus pro adorandis imaginibus, qualiter in eorum explanauerunt definitione, demonstrantes „eas osculum et honorabilem salutationem reddere, nequaquam secundum fidem nostram ueram culturam, quae decet sole diuine naturae.“ cf. *Hadr. (ser. 2) p. 56,30–32*: ita et ipsi in eadem synodo definitionem confessi sunt: „has osculum et honorabilem salutationem reddere nequaquam secundum fidem nostram ueram culturam, quae decet sole diuine nature.“

P VE 3–5 ~ LC 4–15 ~ *Hadr.*

I regiae – semitae] regia q. incedentes uia *ed. Rom. ms* | regie *codd.* 3 nimirum] mirum VE | diffinimus + autem P^{ac} (*exp.*) 5 et¹] ac *ed. Rom. ** | tam quae] tamque VE | quam quae] quamque VE 6 ex alia E *edd.* | congruenter] „gr. cong. se habente“ *ed. Rom. ms* (*Anast. ἐχούσης male intellexit, cf. infra* habentur; *melius Hadr. l.l.*) | uestibus + et in *ed. Rom. **, sed cf. *gr. et Hadr. l.l.* 7 et¹] ac *ed. Rom. ** | habentur (*om. ed. Rom. **) ~ ἐχούσης? *Anast. sententiam male intellexisse uidetur (uide supra)* 8 genitricis + Marię V, genitricis *om.* E 9–16 quanto – exhibeatur] *Anast. uerborum constructionem et sensum male intellexit (melius Hadr. l.l.); cf. Uphus p. 322–323 et COGD I p. 345 11–12* et² – latrian] „gr. et his osculum et honorariam adorat. tri. non tamen ueram lat.“ *ed. Rom. ms* (*Anast. καὶ ταύταις ... ἀποπέμειν male ad πρὸς ... ἐπιπόθησιν rettulit*) 12 honorariam V (*cf. Act. VI p. 729,4*): honoratorium (*sic*) P honorariam E *edd.* | latrian F *edd.* (*V abbr.*) 13 sola ... inpartienda P | diuinam – decet] *cf. Act. VI p. 793,11* quem [sc. Christum] decet ... latria | inpartendam E *edd.* (*de P uide supra*) 17 substantiam P; *cf. Anast. praef. p. 2,23 et COGD I p. 345*